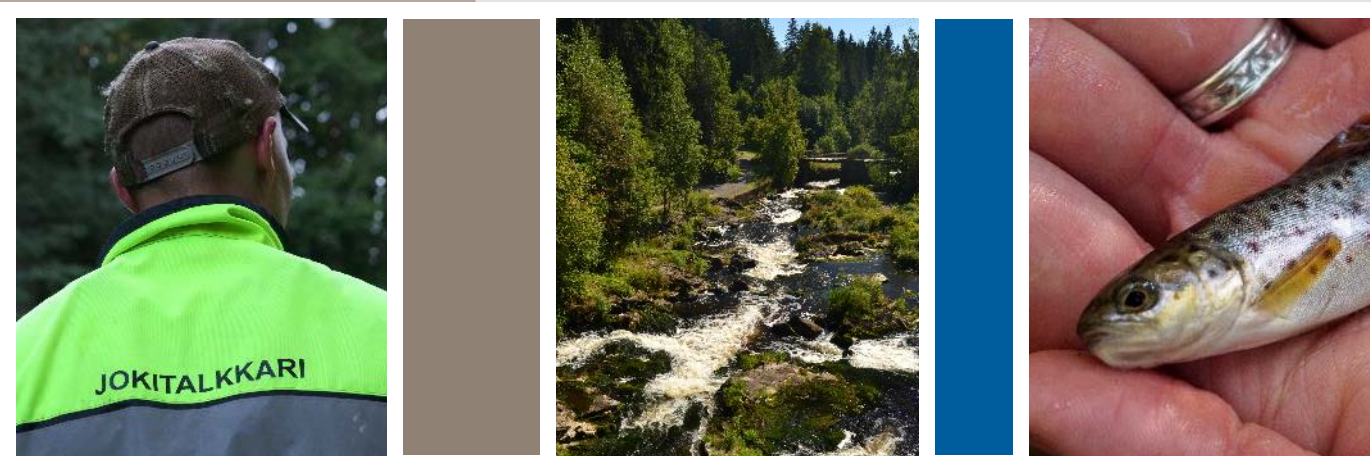

Raportti 3/2017

Jokitalkkari Vantaanjoelle – hanke Loppuraportti

Velimatti Leinonen

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Raportti 3/2017

Jokitalkkari Vantaanjoelle – hanke. Loppuraportti. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n Raportti 3/2017.

30.1.2017

Laatija: Velimatti Leinonen

Tarkastaja: Kirsti Lahti

Hyväksyjä: Kirsti Lahti

Kannen valokuvat: Vasemmalla: Hasse Härkönen. Keskellä ja oikealla: Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Hankkeen aikana tehdyt toimenpiteet	5
2.1	Kalastuksenvalvonta	5
2.2	Lohikalojen lisääntymisalueiden inventointi, huolto ja sähkökoekalastukset	6
2.3	Kalataloudelliset kunnostukset	7
2.4	Keravanjoen melontareitin huoltotoimet	8
2.5	Virkistyskalasta Vantaanjoella – kalapaikkaesite	9
2.6	Jokivarren yleisilmeestä huolehtiminen.....	10
2.7	Valistus- ja opetustoiminta.....	11
2.8	Yksittäiset toimeksiannot	13
2.8.1	Tuusulanjoen rakennettujen tulvatasanteiden kunnan tarkistus.....	13
2.8.2	Luonnonsuojelualueiden merkitseminen.....	13
2.8.3	Tuusulanjoen ja Vuohikkaanojan sähkökoekalastukset.....	13
2.8.4	Tuusulanjärven hoitokalastussaaliin näytteenotto.....	14
2.8.5	Tuusulanjärven hauenpoikastutkimus	14
2.8.6	Vantaanjoen kalastusalueen kalastusopasteiden uusiminen	15
3	Näkyvyys ja tapahtumiin osallistuminen	15
3.1	Media.....	15
3.2	Tapahtumat, joissa Jokitalkkari-hanke on ollut esillä.....	16
4	Johtopäätökset ja katse tulevaisuuteen	17

1 Johdanto

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys toteutti Jokitalkkari-hankkeen vuosina 2014–2016. Hanke sai alkunsa yhdistyksen yhteydessä toimivan Vantaanjoki-neuvottelukunnan esityksestä vuonna 2013. Hankkeen päätavoitteena on Vantaanjoen virkistyskäytön ja kalatalouden edellytysten kehittäminen ja parantaminen. Jokitalkkari-hanke ajoittui vuosille 2014 - 2016, jona aikana toimenkuvaa ja työtehtäviä testattiin ja kehitettiin Vantaanjoen kysyntää ja tarpeita vastaaviksi. Hankkeen onnistumisen myötä Jokitalkkari-hankkeesta tuli pysyvä toimi Vantaanjoen vesistöalueelle. Jokitalkkaritoimintaa on pidetty hyvin kannatettavana ja useat tahot ovat osallistuneet hankkeessa yhteistyöhön.

Jokitalkkari-hankkeessa on Vantaanjoen vesistöalueella tehty paljon konkreettisia kalataloudellisia ja muuhun virkistyskäyttöön liittyviä toimenpiteitä, mm. kunnostettu luontopolkuja, ylläpidetty melontareitistöä, siistitty jokivarsia roskista, merkitty luonnonsuojelualueita maastoon, osallistuttu lasten ongintatapahtumiin, suunniteltu ja rakennettu lasten ja nuorten onkikohteita, inventoitu ja kunnostettu lohikalojen lisääntymisalueita, sähkökalastettu ja suoritettu kalastuksenvalvontaa.

Hanke sai rahoituksen alueen kunnilta, Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskuksilta (myöhemmin Varsinais-Suomen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksilta), kalastusalueilta, osakaskunnilta ja Rapalarahastolta. Lisäksi hankkeessa tehtiin erillistoimeksiantoja. Hankkeessa on mukana lukuisia määriä alueella toimivia yhteistyötahoja. Hankkeen jokitalkkarina toimi Iktyonomi Velimatti Leinonen ja hänellä oli vuosittain apuna ympäristönhoitaja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksestä.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys esittää kiitokset kaikille hankkeen rahoittajille ja yhteistahoille.

2 Hankkeen aikana tehdyt toimenpiteet

2.1 Kalastuksenvalvonta

Vantaanjoen vesistöissä virkistyskalastus on hyvin suosittu harrastus, vuosittain vesistöalueelle myydään yli 6 000 kalastuslupaa ja kalasaalista saadaan yli 20 000 kiloa. Vantaanjoen pääuomassa kalastus kohdistuu erityiskalastusalueisiin, joille on kalastuslain sekä vesialueen hallinnoivan tahon määräämät säännöt. Suuresta kalastuspaineesta koituu väistämättä lieveilmiöitä, joita ovat useimmiten kalastuskohteiden roskaantuminen ja salakalastus. Jokitalkkari-hankkeen yhteydessä on suoritettu kalastuksenvalvontaa yhteistyössä Järvi-Suomen ja Rannikon Ely-keskusten (Hämeen, Pohjois-Savon, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen) kalatalouspalveluiden, osakaskuntien, vesialueiden omistajien sekä Helsingin, Vantaanjoen ja Lopen kalastusalueiden rahoittamana. Kalastuskohteiden viihtyvyyteen pyrittiin vaikuttamaan keräämällä valvontojen yhteydessä roskia, joita löytyi kalastuskauten aikana todella suuria määriä.

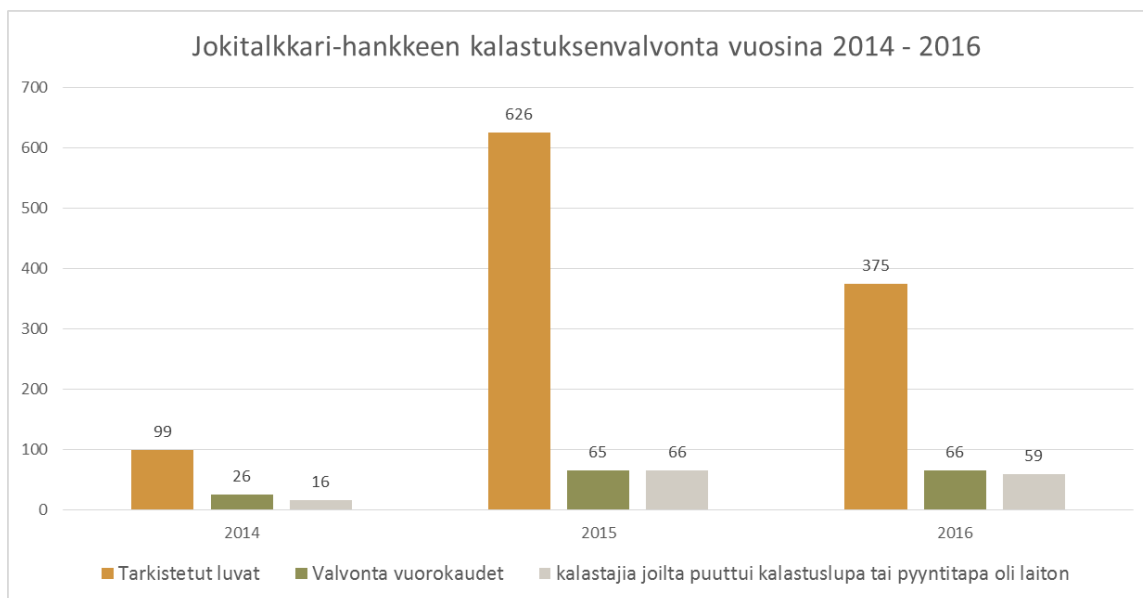

Kuva 1. Kalastuslupia tarkastettiin kolmen vuoden aikana yli tuhannelta kalastajalta.

Kalastuksenvalvonta tapahtui aina parina liikkuen, ja se pyrittiin toteuttamaan valvonnan kannalta tärkeimpään vuorokauden ja vuodenaikaan. Luvattomista kalastajista tehtiin aina tutkintapyyntö poliisille. Kalastuksenvalvonnan loputtua vesialueen omistajille raportoitiin valvontatapahtumat. Valvontaraportit toimitettiin Helsingin, Vantaanjoen ja Lopen kalastusalueille, Myl-

lykosken, Nukari-Raalan, Hyvinkäänkylän, Arolammin ja Kellokosken osaskaskunnalle, Ridasjärven hoitokunnalle, Riihimäen perhokalastajat ry:lle, Vantaan ja Helsingin kaupungeille sekä Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskuksen kalatalousyksikölle.

Vuosien 2014–2016 aikana kalastuslupia tarkistettiin yhteensä 1100 kpl. Kalastajia, joilta puuttui kalastuslupa tai pyyntitapa oli laitton, oli 141 kpl. Kaikkiaan rikkomuksia kirjattiin 170 kpl. Tyypillisin rike oli luvaton pyynti ja kalastonhoitomaksun puuttuminen. Keskimäärin 13 %:lla kalastajia oli puutteelliset luvat tai kielletty pyyntitapa.

Kuva 2. Vuosien 2014–2016 valvontatiedot

2.2 Lohikalojen lisääntymisalueiden inventointi, huolto ja sähkökoekalastukset

Jokitalkkari-hankkeessa on vuosien 2014-2016 aikana toteutettu lohikalojen lisääntymisalueiden tilan tarkistusta ja huoltoa lohikalojen lisääntymisalueille Vantaanjoessa ja Keravanjoessa ELY-keskusten tuella. Kolmen vuoden aikana hankkeessa on inventoitu 15,3 ha koski- ja virta-alueita. Lohikalojen lisääntymiseen soveltuvia soraikkoja oli 94 kappaletta, yhteensä 4012 m². Lisääntymisalueista otettiin huomioon pinta-alaltaan yli viiden neliömetrin soraikot. Soraikoista valikoitiin lisääntymiseen soveltuvassa kunnossa olevat alueet huoltotoimenpiteitä varten. Inventoinnin jälkeen soraikkoja huollettiin lihasvoimin kolmen vuoden aikana yhteensä 982 m². Inventoituja ja huollettuja alueita sähkökoekalastettiin vuosina 2014-2016. Sähkökoekalastukset tehtiin alueille, jotka eivät kuuluneet ko. vuoden Vantaanjoen yhteistarkkailun sähkökoekalastusalueisiin. Vuosina 2014–2015 huollettujen lisääntymisalueiden soran kuohkeuden ja sähkökoekalastustulosten positiivista vaikutusta taimentiheyksien kasvuun on havaittavissa Nurmijärven Myllykoskessa ja Keravanjoen Kirkonkylänkoskessa. Soraikkojen huollon vaikutusta taimenen poikastiheyteen on kuitenkin vielä liian aikaista todeta varmuudella, lyhyen aikavälin aineiston perusteella.

Lohikalojen lisääntymisen onnistuminen koostuu useasta eri tekijästä, johon vaikuttavat useat kemialliset, fysikaaliset ja hydrauliset ympäristötekijät sekä sukukypsien yksilöiden määrä.

Lisääntymisalueiden inventoinneista, huolloista ja sähkökoekalastuksista on valmistunut raportti: *Leinonen, V. ja Tolvanen, O. 2017. Vaelluskalojen kutusoraikkojen inventointi ja huolto Vantaanjoella ja Keravanjoella vuosina 2014–2016. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n Raportti 2/2017.*

2.3 Kalataloudelliset kunnostukset

Jokitalkkari-hankkeessa tehtiin kalataloudellisia kunnostuksia Vantaalla, Nurmijärvellä ja Riihimäellä. Vuonna 2016 Vantaalla Kormunniitynojaan tehtiin talkoilla kutusoraikkoja ja poikaskivikkoa Vantaan kaupungin rakennusviraston henkilökunnan kanssa ja Riihimäelle Arolammin pohjapatoa soraistettiin vuonna 2015 padon kunnostuksen yhteydessä. Nurmijärvellä Myllykosken ja Boffinkosken tehtiin vuonna 2016 kutusoraikkoja talkoilla Nurmijärven kirkonkylän osakunnan kanssa. Myllykosken ja Boffinkosken soraistusten suunnittelussa käytettiin apuna inventoinneissa kerättyä aineistoa. Myllykosken soraistettavalla kohdalla oli aiemmin ollut sorapatja joka on päässyt ohenemaan ja leviämään laajalle koskeen vuosien 2014 ja 2015 kuden jälkeen. Boffinkoskesta on lähes vuosittain tehty lohihavaintoja Vantaanjoen yhteistarkkailun kalastotarkkailun koekalastuksissa ja alueella on inventoinneissa saatujen aineistojen perusteella luonnostaan suurenraekoon soraikkoja. Tämän vuoksi myös talkoissa alueelle tehtiin lohelle suotuisia lisääntymisalue, jossa käytettiin 6-10 cm raekoon sora. Vuoden 2016 syys- ja lokakuussa on Myllykosken ja Boffinkosken soraistetulla alueilla nähty paljon taimenten kutukuoppia ja Myllykoskessa useita kutevia taimenia.

Kuva 3. Sora lentää kaarella Myllykoskella. kuva: Hasse Härkönen

Kuva 4. Kormunniitynojan kunnostustalkoot Vantaalla

2.4 Keravanjoen melontareitin huoltotoimet

Kokonaisuudessaan 65 kilometrin mittainen Keravanjoki on Vantaanjoen pisin sivuhaara. Ulkonaoltään sameavetinen ja paikoitellen varsin jyrkkärinteinen joki saa alkunsa Hyvinkään Ridasjärveltä ja yhtyy Vantaanjoen pääuomaan noin seitsemän kilometriä ennen merta. Se virtaa metsä- ja maalaismaisemien läpi, ja siinä on useita koskia. Valuma-alueen pinta-ala on 395 neliökilometriä. Vuosina 2014-2016 hankkeessa raivattiin melontakelpoiseksi Keravanjoen kanjonin alue (Natura 2000 – alue) sekä Lemmenlaakson luonnonsuojelualue. Huoltotoimet toteutettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sekä Keravan Ladun kanssa. Lisäksi melontareiteille lisättiin uudet melontamerkit kanootin nosto- ja laskupaikoille.

Melontaväylän aukaiseminen melontakelpoiseksi suoritettiin moottori- ja käsisahoin raivamalla neljän henkilön voimin kanooteilla liikkuen ja äärimmäistä varovaisuutta noudattaen. Jokiuomaan raivattiin 1-2 metriä leveä väylä päävirran tuntumaan. Suuria yksittäisiä puita ei nähty tarpeelliseksi poistaa jokiuomasta, vaan kyseisiin kohtiin riitti esimerkiksi oksien poisto rungon päältä, jotta kanootin voi vetää puun ylitse.

Raivaustyöskentelystä aiheutuva ympäristöllinen haitta pyrittiin minimoimaan. Kaatuneet puut lisäävät joen eliöstön monimuotoisuutta ja ovat osa hyvinvoivaa ja luonnollista jokiekosysteemiä. Ne ovat tärkeitä muun muassa vesistön hajottajille ja lahottajille, jotka pilkkovat orgaanista ainesta ja vaikuttavat aineiden kiertoon. Jokea halkovat puut luovat suojapaikan kalanpoikasille ja eri rapulajeille. Keravanjoessa tavataan erittäin uhanalaiseksi luokiteltua taimenta, joten asian huomioiminen tästäkin syystä on perusteltua.

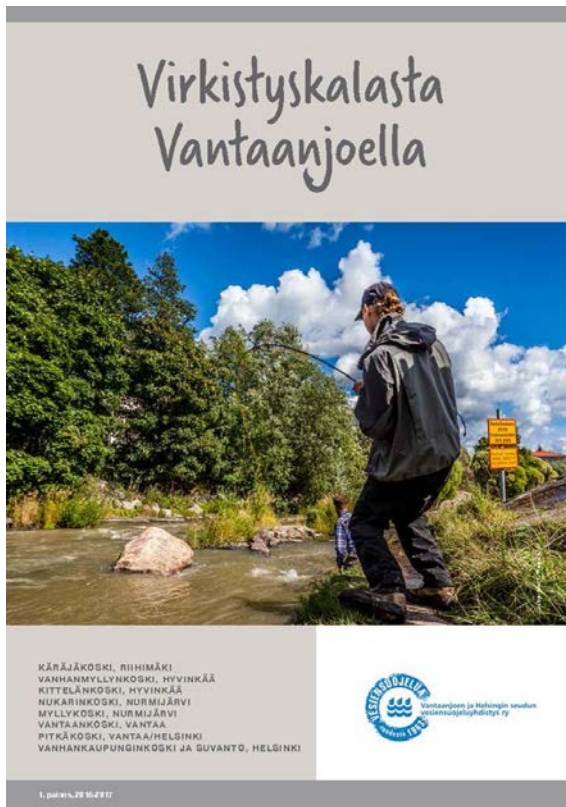
Kuva 5. Kaatuneiden puiden padottaman kohdan aukaisu Keravanjoella. Jokuoman vasempaan laitaan on tehty noin 1,5m leveä melontaväylä.

2.5 Virkistykäkalasta Vantaanjoella – kalapaikkaesite

Jokitalkkari hankkeessa toteutettiin vuonna 2016 kevään aikana Virkistykäkalasta Vantaanjoella kalapaikkaesite, jossa kerrotaan Vantaanjoen kalastusmahdollisuuksista, esitellään erityiskalastuskohteita, vuonna 2016 voimaantulleen kalastuslainsäädännön sisältöä sekä eri osakaskuntien sääntöjä ja luvanmyyntipaikkoja.

Esitteen tavoitteena on toimia kalastajalle infopakettina, josta löytyy kalastuskohteiden ajantasalla olevat säännöt. Esitteen avulla tapahtuva tiedotus kalastukseen liittyvistä luvista ja rajoituksista tukee myös hankkeessa tehtävää kalastuksenvalvontaa. Esite rahoitettiin lukuisten yhteistyökumppanien avulla: Riihimäen Vesi, Metropolilab, HSY, Nurmijärven kunta, Helsinki Spey Clave, Helsingin kaupungin liikuntavirasto, Keravan kaupunki, Hotelli Vantaa, Rotary Uusimaa, Hyvinkään kaupunki, Uudenmaan Kalatalousyhteisöjen Liitto ry, Vapo Oy Cleanwaters ja Uudemaan ELY-keskuksen avulla. Esitettä painettiin 3000 kpl. suomenkielisenä ja 5000 tiedotukseen käytettäviä käyntikortteja. Sähköinen versio on suomen- ja englanninkielisenä. Sähköistä esitettä on luettu 1.4.–31.12.2016 aikana 4761 kertaa.

Sähköinen esite on luettavissa: <http://www.iesite.fi/vantaanjoki/>

Kuva 6. Virkistyskalasta Vantaanjoella -kalapaikkaesitteen kansi vasemmalla ja käytikortti oikealla.

2.6 Jokivarren yleisilmeestä huolehtiminen

Hankkeessa pyritään vaikuttamaan jokivarren viihtyisyyteen keräämällä roskaa, kunnostamalla jo olemassa olevia opastauluja ja tekemällä uusia. Hankkeessa on järjestetty siivoustalkoot Keravanjoen Kirkonkylänkoskella ja Rekolanojalla. Talkoilla pyrittiin parantamaan Keravanjoen viihtyisyyttä ja osallistuttiin Vantaan kaupungin Purojen kaupunki 2015- ja Purojen ja jokien Vantaa 2016 – teemavuosiin. Talkoot olivat myös osana Pidä Saaristo Siistinä Ry:n Siisti Biitsi-kampanjaa. Siivousten tuloksena jokivarresta on kerätty kymmeniä jättesäkillistä roskaa. Jokitalokari-hankkeen yhteydessä on suoritettu luontopolkujen huoltotoimia Riihimäen ja Nurmijärven alueella. Luontopolkukyltit uusittiin Riihimäen Käräjäkosken ja Hirvijärven luontopoluille. Nurmijärven Koskikaran luontopolun polkurakenteita kunnostettiin vuoden 2015 syksyn aikana ja hankkeessa osallistuttiin luontopolun uuden ilmeen suunnitteluun ja toteuttamiseen yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ja Nurmijärven kunnan kanssa.

Kuva 7. Jokivarren yleisilmeestä huolehtimista ja roskien keruuta.

2.7 Valistus- ja opetustoiminta

Yksi hankkeen tavoitteista on järjestää lapsille valistus- ja opetustoimintaa sekä parantaa nuorten luontosuhdetta. Hankkeessa on toteutettu Vantaanjoelle kaksi onkikohdetta, jotka on tarkoitettu etenkin lapsille ja nuorille innostamaan heitä kalastusharrastuksen pariin.

Onkipaikat on toteutettu vuosina 2014 Hyvinkäälle ja 2015 Riihimäelle asutuskeskusten läheisyyteen, jotta ne olisivat mahdollisimman helposti nuorten saavutettavissa. Kohteita suunniteltaessa on otettu huomioon alueen kalasto sekä ympäristö. Hyvinkään onkikohde sijaitsee jokisuvauntoalueella Vantaanjoen pääuomassa, jossa onkiminen on lähtökohtaisesti jokamiehen oikeudella sallittua. Riihimäen onkipaikka on rakennettu Bad Segerbergin lammelle Peltosaaren kaupunginosaan. Onkikohteet ovat habitaateiltaan soveltumattomia vaelluskalojen poikastuontoalueeksi, jolloin vältetään uhanalaisten lajien onkimiselta ja keskitytään yleisemmin tavattaviin lajeihin (esimerkiksi särkikalat). Paikkoja käytetään muun muassa kalastuspäivien järjestämiseen.

Onkikohteiden toteuttamisessa tehtiin yhteistyötä Hyvinkään kaupungin, Hyria Koulutus Oy:n, Rapala-rahaston, Hyvinkäänkylän osakaskunnan sekä Hyvinkään-Riihimäen Seudun Ammattikoulutussäätiön ja Riihimäen kaupungin Peltosaari-projektin kanssa. Hyvinkään kaupungilla on onkipaikan kanssa samalle alueelle suunnitteilla luontopolku, joka kuuluu Hyvinkään kaupungin ympäristöpalvelun Polkua luontoon – hankkeeseen.

Vuosien 2015- 2016 aikana Hyvinkään ongintapaikalla kävi noin 120 iloista ja innokasta koululaista järjestetyillä ongintapäivillä. Koululaiset pääsivät kokeilemaan kalastusta ja tutustumaan kalan biologiaan jokiympäristössä. Ongintapäivät olivat osana Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön valtakunnallista kalastuspäivää.

Riihimäen Bad Segerbergin onkipaikka on vanha maauimala ja yhteydessä Vantaanjokeen tehdyn kanavan kautta. Riihimäen lampi ruopattiin syksyllä 2015, jonka vuoksi onkipäiviä ei järjes-

tetty vielä vuoden 2016 aikana. Ruoppauksen yhteydessä onkipaikan rantaa muokattiin ongintaan soveltuvaksi. Riihimäen urheilukalastajat ovat järjestäneet Bad Segerbergin lammella vuosittain onkipäivätapahtumia koululaisille, ja nyt tapahtuman järjestämiselle on entistä paremmat puitteet. Tulevaisuudessa jokitalkkari on luvannut osallistua onkipäiville ja opettaa lapsille esimerkiksi kalan biologiaa ja anatomiaa onkimisen yhteydessä.

Kuva 8. Ongintapäivät Hyvinkään ongintapaikalla.

Kuva 9. Koululaiset tutustuu kalan biologiaan jokitalkkarin johdolla.

2.8 Yksittäiset toimeksiannot

2.8.1 Tuusulanjoen rakennettujen tulvatasanteiden kunnan tarkistus

Tulvatasanteiden kunnan tarkistus suoritettiin Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän toimeksiantona vuonna 2014. Tarkistus koski jokiosuutta Tuusulanjärven eteläpää (Jokipuisto – Vantaanjoki). Tuusulanjokeen on tehty kunnostuksia vuosina 2006–2009. Kunnostuksissa on perattu jokea ja tehty pohjapatoja, kiveyksiä, uimapaikkoja ja maisema-altaita (kuva 10). Rakennetuilla tulvatasanteilla pyritään pienentämään keväisten sulamisvesien aiheuttamien suurien virtaamanvaihteluiden aikaansaamia tulvia joen alajuoksulla. Lisäksi kunnostuksilla on pyritty parantamaan joen tilaa ja käyttökelpoisuutta, virkistyskäyttöä sekä jokivarren maisemakuvaa (Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä, 2014.)

2.8.2 Luonnonsuojelualueiden merkitseminen

Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristövastuualueen toimeksiantona hankkeessa suoritettiin syksyllä 2014 kolmentoista luonnonsuojelualan merkitseminen lain vaatimin tavoin ja merkkitolpin. Alueet sijaitsivat Keravanjoen ja Vantaanjoen ympäristössä. Merkkitolpat pyrittiin laittamaan sijainniltaan näkyviin kohtiin, joista liikutaan luonnonsuojelualueille, kuten poluille ja urille. Merkinnöistä on toimitettu Uudenmaan ELY-keskukselle karttapohjat, joista merkkitolpien sijainnit selviävät.

2.8.3 Tuusulanjoen ja Vuohikkaanojan sähkökoekalastukset

Hankkeessa tehdyt sähkökoekalastukset suoritettiin EU:n vesipuidedirektiivin mukaisesti, yhden poistopyynnin menetelmällä. Tulokset toimitettiin tilaajalle ja sähkökalastustiedot tallennettiin ympäristöhallinnon koekalastusrekisteriin. Sähkökalastukset rahoitti Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä.

Kuva 10. Sähkökalastusta Tuusulanjoella.

2.8.4 Tuusulanjärven hoitokalastussaaliin näytteenotto

Vuosina 2014-2016 Hankkeessa suoritettiin Tuusulanjärven hoitokalastuksen saaliista näytteenotto Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän toimeksiantona. Näytteenoton kenttätyövaiheet: näytteen kokonaisuksen punninta, lajittelu lajilleen ja pituusluokkiin, laji-kohtaisen massan punnitus ja näytteenottopöytäkirja täyttö.

2.8.5 Tuusulanjärven hauenpoikastutkimus

Tuusulanjärven hauenpoikasmääriä tutkittiin erillistoimeksiantona Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymälle sähkökalastamalla ja valkolevy- ja kauhamenetelmän avulla. Sähkökalastuksessa käytettiin vuosien 2000-2003 sähkökoekalastuslinjoja, jotta tulokset olisi vertailukelpoisia aiempiin sähkökoekalastuksiin. Linjan syvyys oli maks. 1 m (pääosin alle 0,5 m) ja kalastettavan alueen leveys n. 4 m ja pituus maks. 30 m. Kalastukseen osallistui kolme henkilöä, joista yksi käytti anodihaavia ja kaksi keräsi taintuneet kalat ämpäriin tunnistusta varten. Saaliiksi saadut kalat tunnistettiin lajilleen ja mitattiin, lukuun ottamatta särkikaloja. Käsittelyn jälkeen kalat vapautettiin. Lisäksi koealoista kirjattiin pääasiallinen kasvillisuus, kasvillisuuden tiheys, veden syvyys, veden lämpötila, sää sekä muut kalastukseen vaikuttavat tekijät. Valkolevy menetelmässä käytettiin 10 litran ämpäriin halkaisijaltaan noin 20–30 cm:n valkoisia kansiä, jotka oli kiinnitetty metrin mittaiseen varteen. Levyä kuljetettiin hitaasti 10–40 cm vedenpinnan alla, jolloin levyn yläpuolelle jäävät pienet kalanpoikaset näkyvät valkoista taustaa vasten. Tarvittaessa kalanpoikasia otettiin lähempään tarkasteluun kauhaisemalla muovikauhaan.

Tulokset toimitettiin tilaajalle ja sähkökalastustiedot tallennettiin ympäristöhallinnon koekalastusrekisteriin.

Kuva 11. Sähkökalastamalla pyydetty Tuusulanjärven 60 mm pitkä hauki.

2.8.6 Vantaanjoen kalastusalueen kalastusopasteiden uusiminen

Jokitalkkari-hankkeessa tehdään Vantaanjoen kalastusalueelle uudet opastetaulut koko kalastusalueen jokikalastuskohteille. Opastetauluja valmistuu seitsemälle eri alueelle: Hyvinkää, Nukari, Myllykoski, Vantaan kaupunki, Kerava, Kellokoski ja Kervanjoen yläosa. Opastetauluissa on kohdekartat, kalastuslain mukaiset säännöt ja kalastuskohteiden luvanmyyntitiedot ja rajoitukset. Opasteiden suunnittelu alkoi vuoden 2016 lopulla ja taulut valmistuvat kevään 2017 aikana.

3 Näkyvyys ja tapahtumiin osallistuminen

3.1 Media

Jokitalkkaria haastateltiin sekä radioon että lehtiin. Kiinnostusta herättivät varsinkin lasten onkipaikat ja kalastuksenvilvonta, mutta yös itse hanke sai positiivista huomiota.

Pvm.	Lähde:	Otsikko:
<u>2014</u>		
9.6.2014	Metro (Internet julkaisu)	”Jokitalkkari” siistii Vantaanjokea –luvassa onkipaikkoja ja melontareittejä
10.6.2014	Helsingin Sanomat	Jokitalkkarilla on miljoona asiakasta
10.6.2014	Helsingin Sanomat (Internet julkaisu)	Vantaanjoki sai oman talonmiehen
11.6.2014	Aamuposti	Jokitalkkari tuli Vantaanjoelle
12.6.2014	Aamuposti	Jokitalkkari tuli kylään Käräjäkoscalle
13.06.2014	Yle Suomi (radio haastattelu)	Ylen aikainen
14.6.2014	Keski-Uusimaa	Jokitalkkari tulee kylään
14.6.2014	Helsingin Uutiset	Tässä ensimmäinen jokitalkkari
3/2014	Melonta ja soutu	Vantaanjoki sai talkkarin
11.09.2014	Yle(www)	Vantaanjoen happitilanne hälyttävän huono – Lohikalat vaarassa kuolla
11.09.2014	Yle Suomi	Ylen aikainen (radio haastattelu)
29.9.2014	Ekokaari	Jokitalkkari huoltaa Vantaanjokea
xx.2014	Rakentavasti Hyvinkää –lehti	Lähdetään kalaan!
14.11.2014	www. <u>Biotalous.fi</u>	Vantaanjoen virkistyskäytön edistäminen avaa monia mahdollisuuksia
21.11.2014	Aamuposti	Peltosaari-projekti on edelleen pinnalla
<u>2015</u>		
3.3.2015	Yle Häme	Radiohaastattelu
6.5.2015	Aamuposti	Peltosaari sai ongintapaikan
1/2015	Ekokaari	Lähikalaa Peltosaaren lammesta
1.8.2015	Aamuposti	Lupa-asiat eivät ole olleet kaikilla kunnossa
3.8.2015	Ylen Aikainen	Uutiset, kalastuksenvilvonta

XX.8.2015	Yle Suomi	Ylen aikainen (radiohaastattelu)
3.8.2015	Yle (Internet julkaisu)	Vantaanjoen salakalastus saatu kuriin jokitalkkarin avulla
10.8.2015	Aamuposti	Pääkirjoitus
10.8.2015	Keski-Uusimaa	Jokitalkkari tarkastaa luvat ja inventoi
28.8.2015	Vapaa-ajan kalastaja	Pääkirjoitus
2016		
16.1.2016	Erä-lehti	Jokitalkkarit ovat vedenläheisiä ammattilaisia
xx.3.2016	Erä-lehti	
2016	Veden Ääni	Vantaanjoki voi jo hyvin
19.5.2016	Aamuposti	Kalaan merta lähemmäksi - Kalaisia koskia löytyy keskeltä asutusta
24.5.2016	Aamuposti	Jokitalkkari näytti, mistä pakastealtaan kalapuikot on tehty
25.5.2016	Aamuposti	Ongelta kipinä luontoiluun
7.7.2016	Nurmijärven uutiset	Vantaanjoki sai lisää kalaa – virvelöinti nyt sallittua Myllykoskella
Syksy 2016	Nurmijärven Sähkö – asiakaslehti	Kirjolohtia Myllykoskeen
11/2016	Metsästy & Kalastus	Jokitalkkari tuli jäädäkseen

3.2 Tapahtumat, joissa Jokitalkkari-hanke on ollut esillä

Jokitalkkari-hanketta esiteltiin seuraavissa tilaisuuksissa:

2.4.2014	Vantaanjoen virtavesikunnostukset ja jätevesiylivuotojen vähentäminen –seminaari. HSY, Viikinmäen jätevedenpuhdistamon auditorio, Helsinki.
20.5.2014	Siisti Biitsi – siivoustalkoot, Keravanjoki, Vantaa (Jokitalkkari – hanke talkoiden järjestäjänä)
17.5.2014	Kellokosken kevättapahtuma, Tuusulan kunta Kosteikkoluonnon kesäleirin kalateemapäivä, Vihti. 5.6.2014
30.8.2014	Koskipäivät Vanhankaupunginkoskella, Helsingin kaupunki
8. - 9.10.2014	Kalamarkkinat 2014: Tiede- ja tekniikkapäivät, Suomen ympäristökeskus ja Riista- ja kalatalouden laitos
3.3.2015	Yleisötilaisuus Vantaanjoen tulvariskien hallinnan suunnittelusta, Riihimäki
3.5.2015	Life Keidas -kosteikkoluonnon kesäleirin kalateemapäivä, Vihti
9.-11.6.2015	Vesistökunnostusverkoston seminaari, Vesistöjen kunnostusnäyttely, Rauma
17.9.2015	VESI -EkoTeko aloitustapaaminen, Vantaa

- 10.11.2015 Riihimäen kaupungin ympäristökoulutus, Riihimäki
- 4.4.2016 Vantaanjoen kalastusalueen sääntömääräinen vuosikokous.
- 26.4.2016 Vantaanjoen virtavesikunnostukset ja jätevesiylivuotojen vähentäminen -seminaari. HSY, Viikinmäen jätevedenpuhdistamon auditorio, Helsinki.
- 29.4.2016 Hyvinkään osakaskunnan vuosikokous, Hyvinkää.

4 Johtopäätökset ja katse tulevaisuuteen

Jokitalkkari-hankkeen päätavoitteena oli virkistyskäytön ja kalatalouden edellytysten kehittämisen Vantaanjoen alueella. Tavoite saavutettiin onnistuneesti jokaisena hankkeen kolmena vuonna. Hankkeessa toimittiin tiivisti yhteistyössä eri tahojen kanssa. Yhteistyön myötä on hankkeen avulla saatu luotua mm. paikallisesti toimiville tahoille kiinnostusta ja toimintaa omalle alueelleen, esimerkiksi hankkeessa on annettu osakaskunnille käytännön opastusta kalastuksenvalvonnasta ja tällä tavoin saatu aktivoitua osakaskuntia suorittamaan kalastuksenvalvontaa omalla vesialueellaan.

Kolmenvuoden aikana hankkeen rahoitus toteutui hankesuunnitelman mukaisesti, ja tulevaisuudessa hankkeen rahoituspohja tulee pysymään vastaavanlaisena kuin aiempina vuosina. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen toiminta-alueeseen kuuluu Vantaanjoen vesistöalueen lisäksi myös Mankin- ja Espoonjoen vesistöalue. Kolmen vuoden aikana Jokitalkkari -hankkeen toimenpiteet saatiin laajennettua Vantaanjoen pääuoman alueelta myös Keravanjoen alueelle. Espoon alueella ei Jokitalkkari-hankkeessa ole toimittu, mihin on syynä resursien tuomat rajat. Tulevaisuudessa Vantaanjoen vesistön alueella onnistunut Jokitalkkari-hankkeen toteutus olisi mahdollista laajentaa toimimaan myös muualla vesistöissä vesiensuojeluyhdistyksen toiminta-alueella. Hankkeen toimintakentän laajentuessa myös yhteistyötahojen määrä tulee laajenemaan ja tämä lisää mahdollisuuksia hankkeen kehittämisen toimikentän tarpeiden mukaiseksi.

Tulevaisuudessa Jokitalkkari-hankkeessa tehtyjä toimenpiteitä pyritään jatkamaan ja kehittämään, mm. tavoitteena lisätä paikkatietoon pohjautuvaa tiedon keräämistä valvonnoista, lohikalajien lisääntymisalueiden inventoinnista, huollosta ja sähkökoekalastuksista. Lohikalajien lisääntymisalueiden inventointia on tavoitteena laajentaa Vantaanjoen pääuomasta ja Keravanjoesta myös vesistön muihin osiin. Tavoitteena on myös kalastuksenvalvonta-alueen laajentaminen Vantaanjoen vesistön muihin osiin ja Espoonjoen vesistöalueelle.

Jokitalkkari Vantaanjoelle – hanke. Loppuraportti. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesien-suojeluyhdistys ry:n Raportti 3/2017.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys toteutti Jokitalkkari-hankkeen vuosina 2014–2016. Hankkeessa on tehty Vantaanjoen vesistöalueella konkreettisia kalataloudellisia ja muuhun virkistyskäyttöön liittyviä toimenpiteitä. Tämä raportti kertoo hankkeessa tehdyistä toimista ja tuloksista.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry

Asemapäällikönkatu 12 B, 7. krs, 00520 Helsinki

p. (09) 272 7270, vhvsy@vesiensuojelu.fi

www.vhvsy.fi